

פעולות הממשלה המאיימות על בריאות הציבור ושירותי הרפואה בישראל

סיכום ביניים יוני 2023

הסרת איזונים ובלמים מרשויות השלטון במדינה דמוקרטית, מאיימת על מחויבותם לטובת הציבור, ובכלל זה שירותי בריאות ורפואה נאותים. סדרי עדיפויות תקציביים מעוותים חברתית, תוך התעלמות שיטתית מחוות דעת המומחים בתחומי הכלכלה, החינוך, הרווחה, הבריאות ואיכות הסביבה, מהווים סכנה להמשך שגשוגה של מדינת ישראל.

בהמשך להתרעותינו מחודש ינואר 2023, על סכנות ממשיות לשירותי הבריאות והרפואה כתוצאה מהחלשת הביקורת השיפוטית ויזמות חקיקה, להלן מיפוי עדכני של איומים ונזקים בתחומים אלו:

- לתקציב המדינה שעבר בחקיקה בכנסת, מרכיבים סקטוריאליים חסרי תקדים בגודלם ושיעורם (כספים קואליציוניים בסך 14 מיליארד ש"ח), הגוזלים במישרין מתקציבי הבריאות, הרווחה, החינוך ושאר השירותים לאזרח. התוספת לתקציב הבריאות בהסכמים הקואליציוניים בהקמת הממשלה עמדה על 5.8 מיליארד ש"ח. בפועל, לאחר חקיקת התקציב מוקצים מכך רק 675 מיליון ש"ח לשנה במשך שנתיים. כספים אלו נזקקים באופן דחוף כאוויר לנשימה במערכת בריאות "מורעבת", בעיקר נוכח אי העמידה בהתחייבויות לרפורמת טור-כספא לחיזוק המחלקות הפנימיות ובהתחייבויות לשירותי הפסיכיאטריה ובריאות הנפש. מדובר בסדרי עדיפויות מעוותים מבחינה חברתית הפוגעים בבריאות הציבור.

החלוקים הלבנים

מקצועות הבריאות והרפואה • לישראל דמוקרטיה ושוויונית

- היעדר תקצוב נאות הביא לסגירת מרפאות לבריאות הנפש ודחיית בניית חדר מיון ממוגנים בפריפריה (שדרות וקריית שמונה). עולה חשש כבד כי נוכח התקצוב הלקוי והמשבר הכלכלי הצפוי, שירותי בריאות נוספים ייפגעו ועימם בריאות הציבור, בעיקר בפריפריה.
- ע"פ דו"ח ה-OECD, מערכת הבריאות תזדקק לתוספות תקציב משמעותיות בשנים הקרובות בכדי להדביק את הפערים ההולכים וגדלים בין מערכת הבריאות בישראל לזו שבמדינות מפותחות, בדגש על מספר הרופאים הפעילים ביחס לכמות האוכלוסייה. סדרי עדיפויות התקצוב הנוכחיים, מציבים את ישראל במשבר חברתי שלא ידעה כמותו, בדגש על תחום הבריאות וזמינות שירותי הרפואה.
- הקואליציה ממשיכה לקדם "רפורמה" בהכשרה וברישוי מקצועות הבריאות (פיזיותרפיה, הפרעות בתקשורת, תזונה קלינית וריפוי בעיסוק), התיקון לחוק יאפשר הסמכה במקצועות אלו לאחר הכשרה מקוצרת ובלתי אקדמית שאינה עומדת בסטנדרטים בינלאומיים המהווה סיכון של ממש לבריאות המטופלים. כל פשרה באמות המידה המקצועיות במקצועות הבריאות, לרבות הכשרה שאינה אקדמית ואינה מפוקחת ע"י המל"ג, תפגע בבריאות הציבור.

החלוקים הלבנים

מקצועות הבריאות והרפואה • לישראל דמוקרטיה ושוויונית

- מימון ותמיכה במפעלים השוללים את זכויותיהם של אוכלוסיות מוחלשות לרבות נשים וחברי קהילת הלהט"ב, עומדים בסתירה לעקרונות השוויון והצדק עליהן מושתתת הרפואה בישראל.
- הדרת נשים כמדיניות מוצהרת או מובלעת, יש בה בכדי לפגוע בבריאותן הנפשית והגופנית, ובעקרונות הצדק והשוויון (ראה דו"ח מיוחד של החלוקים הלבנים בעניין זה).
- הצעת החוק המגבילה טיפולים רפואיים משפרי איכות חיים לעצירים ביטחוניים, לרבות אלו הכלולים בסל הבריאות, מהווה אפליה פסולה בשירותי בריאות, ומשמשת בפועל כענישה. אפליה זו מנוגדת לכללי האתיקה הרפואית הבסיסית ואינה יכולה להתקיים במדינה דמוקרטית
- הפחתת המיסוי על משקאות ממותקים, בניגוד לדעת המומחים, מגבירה את צריכתם בקרב אוכלוסיות מוחלשות ובכך גורמת לנזק בריאותי.

החלוקים הלבנים

מקצועות הבריאות והרפואה • לישראל דמוקרטיה ושוויונית

- ההצעה להסרת סימוני אזהרה ממוצרי מזון המזיקים לבריאות תגביר צריכתם ותפגע בבריאות הציבור.
- הפחתת המיסוי על סיגריות אלקטרוניות, בניגוד לדעת מומחי משרד הבריאות ומומחים חיצוניים, מגבירה את צריכתן בקרב בני נוער ופוגעת בבריאות הציבור.
- השינויים בחוק אוויר נקי מהווים הלכה למעשה פסקת התגברות של הרשות המבצעת על חוק זה בהקשר של הפעלת תחנות חשמל על פי שיקול דעתה, ובכך מסכנים את בריאות הציבור
- חוק התשתיות הלאומיות מחליש באופן משמעותי שיקולים הסביבתיים והבריאותיים בוועדות תכנון.
- חלוקת תלושי מזון ללא ייעוץ מקצועי לא תספק את הביטחון התזונתי באופן שייטיב עם אוכלוסיות היעד.